

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Europeiska unionen
Europeiska socialfonden

KARTLÄGGNING AV UTBUDET OCH TILLGÄNGLIGHETEN PÅ ELEKTRONISKT MATERIAL I SVENSKA SOM ANDRASPRÅK FÖR VUXNA MED INVANDRARBAGGRUND

VASA ARBIS
Utredning enligt uppdrag
av Utbildningsstyrelsen

Susann Bertills
2008

Hävkraft
frånEU
2007–2013

INNEHÅLL

1. BAKGRUND	3
2. DEN EUROPEISKA REFERENSRAMEN FÖR SPRÅK	4
2.1 Analfabeter	4
2.2 Språkfärdighet på grundnivå (A1-A2)	4
2.3 Språkfärdighet hos en självständig språkanvändare (B1-B2)	5
2.4 Avancerad språkfärdighet (C1-C2)	6
3. KLASSIFICERING AV BEFINTLIGT ELEKTRONISKT MATERIAL	7
3.1 Analfabeter	7
3.2 Grundläggande färdigheter i svenska (A1 – A2)	8
3.2.1 Ordklasser	8
3.2.1.1 Substantiv	8
3.2.1.2 Verb	9
3.2.1.3 Adjektiv	10
3.2.1.4 Pronomen	10
3.2.1.5 Prepositioner	11
3.2.1.6 Räkneord	11
3.2.2 Samhälle och kultur	11
3.2.3 Övrig grammatik	13
3.3 Självständig språkfärdighet (B1 – B2)	15
3.3.1 Ordklasser	15
3.3.1.1 Substantiv	15
3.3.1.2 Verb och adverb	16
3.3.1.3 Prepositioner	16
3.3.1.4 Pronomen	17
3.3.2 Övrig grammatik	17
3.3.3 Samhälle och kultur	20
3.3.4 Lättläst och media	22
3.4 Avancerad språkfärdighet (C1 – C2)	22
3.4.1 Övrig grammatik	22
3.4.2 Samhälle och kultur	25
3.4.3 Ordböcker, ordlistor och lexikon	28
3.4.4 Tidningar och media	28
4. STÖDMATERIAL FÖR LÄRAREN	29
5. MATERIALANVÄNDNING OCH ÖNSKEMÅL OM UTVECKLING UTIFRÅN ENKÄTSVAR	30
5.1 Digitalt undervisningsmaterial	31
5.2 Integrationsutbildning	33
5.3 Skriftligt undervisningsmaterial	33
5.4 Audiovisuellt undervisningsmaterial	35
5.5 De största utmaningarna gällande studierna i svenska som andraspråk	35
6. SAMMANFATTNING	36
6.1 Utbildningsanordnare	38
Källor	39

1. BAKGRUND

Utbildningsstyrelsen har under hösten 2008 skickat ut en elektronisk förfrågan till potentiella utbildningsanordnare i svenska som andraspråk för vuxna med invandrabakgrund. Enkätsvaren evaluerades under hösten 2008 utifrån respondenternas kommentarer. I kartläggningen har det undervisningsmaterial som för tillfället är tillgängligt analyserats och genom respondenternas enkätsvar pekats på brister och önskemål beträffande studiematerial i svenska för vuxna med invandrabakgrund (sfi)

Denna nu genomförda undersökning är första i sitt slag inom Svenskfinland. I samplet för utvärderingen ingick sammanlagt 26 respondenter. Enkäten hade skickats ut både till institutioner med yrkesutbildning och till utbildningsanordnare inom folkbildningen, det vill säga arbetar- och medborgarinstitut samt folkhögskolor.

Utvärderingsrapporten samt en förteckning över webbsidorna för undervisningsmaterial är tillgängliga på Utbildningsstyrelsens webbsidor på adressen <http://www.oph.fi/svenska/> >utvecklingsprojekt > ESF 2007-20013.

Genom denna utredning har man kartlagt, klassificerat och utvärderat elektroniskt studiematerial i svenska som andraspråk för vuxna med invandrabakgrund (sfi). Genom studien har man även utrett hur studiematerialet har integrerats i integrationsutbildningen samt kartlagt aktörer och resurspersoner inom undervisningen för vuxna invandrare i Svenskfinland. I denna rapport uppmärksammas och framläggs även idéer till att utveckla och utarbeta kompletta lärmiljöer. Utredningen ingår i det av Europeiska socialfonden finansierade projektet att utveckla rådgivning och vägledning för invandrare i det inledande skedet med syftet är att vidga deras språkinläring och studiemöjligheter och på så sätt förbättra bl.a sysselsättningsbenägenheten. Rapporten skall bidra till effektivisering av elektroniska verktyg för handledning, språkundervisning och språkkunskaper.

I kapitel två nämns kortfattat de kriterier som gäller för den europeiska referensramen för språk i vilken denna rapport tar sin utgångspunkt. I kapitel tre kartläggs och beskrivs det för närvarande befintliga elektroniska materialet i sfi. Här ingår även en redovisning för analfabetism som inte är upptagen i den europeiska referensramen för språk. Kapitel fyra presenterar ett urval hjälpmedel som kan fungera som stödmaterial i undervisningen. I kapitel fem presenteras statistik över digitalt, skriftligt och audiovisuellt material utifrån respondenternas enkätsvar. Slutligen i kapitel sex följer en sammanfattning där rapporten tar fasta på respondenternas önskemål och behov beträffande undervisningen i sfi.

2. DEN EUROPEISKA REFERENSRAMEN FÖR SPRÅK

Utbildningsstyrelsen tillsatte våren 2006 en arbetsgrupp med uppgift att förnya rekommendationen för läroplanen för integrationsutbildningen av invandrare. Läroplanen anger även riktlinjerna för språkfärdighetsnivåerna. Det befintliga elektroniska undervisningsmaterialet utvärderas utifrån den europeiska referensramen för språk och den nivåskala för språkkunskaper som finns i bilaga 4 på adressen

http://www.oph.fi/julkaisut/2008/Integrationsutbildningen_for_vuxna_invandrare.pdf

En kortfattad beskrivning av nivåskalan enligt den europeiska referensramen har sammanställts i punkterna 2.2-2.4.

Utöver den ovannämnda referensramen inkluderar skalan i denna rapport även kategorin analfabeter, 0- samt 0+ i punkt 2.1. Beskrivningen grundar sig på en rapport från Nationellt centrum för SFI och svenska som andraspråk (NC), Institutet för svenska som andraspråk:

<http://www.sfi.su.se/pdf/kanprojektet.pdf>

Se även Europaparlamentets resolution om analfabetism och social utslagning <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+TA+P5-TA-2002-0062+0+DOC+PDF+V0//SV>

2.1 Analfabeter

0-

Primär illitteracitet innebär att inte ha någon erfarenhet av skolgång och studier, och att sakna förmåga att läsa även på sitt modersmål. Utebliven skolgång innebär även utvecklade räkne- och studiefärdigheter.

0+

Sekundär (funktionell) illitteracitet innebär ett visst mått av skolgång i hemlandet och förmåga att läsa texter skrivna med något icke-latinskt alfabet. Invandrarens läskunnighet svarar dock inte mot informationssamhällets krav, och studiefärdigheterna kan vara utvecklade på grund av brist på skolundervisning.

2.2 Språkfärdighet på grundnivå (A1-A2)

A1.1

Förstår ett mycket begränsat antal av de allra vanligaste orden och fraserna. Kan med korta satser svara på enkla frågor. Känner till skriftsystemet men förstår mycket lite av texten. Kan skriva språkets bokstäver och siffror med bokstäver, anteckna sina personuppgifter och skriva vissa bekanta ord och fraser.

A1.2

Förstår ett begränsat antal ord, korta satser, frågor och uppmaningar. Kan i någon

mån fråga och svara i dialoger. Förstår namn, skyltar och andra mycket korta och enkla texter. Kan skriva ett antal satser och fraser om sig själv och sin närmaste krets.

A1.3

Förstår enkla yttranden. Kan berätta kort om sig själv och sin närmaste krets. Reder sig i de allra enklaste dialogerna och servicesituationerna. Behärskar ett antal korta uttryck, det mest centrala ordförrådet och grundläggande satsstrukturer. Läser och förstår också ett kort textstycke mycket långsamt. Kan skriva enkla texter.

A2.1

Förstår enkelt tal och kan följa med i korta, enkla diskussioner. Behärskar ett lätt basordförråd och många av de viktigaste strukturerna. Förstår enkla texter som innehåller det allra enklaste ordförrådet. Läser och förstår korta textstycken långsamt. Reder sig i skrivuppgifter i de mest rutinmässiga vardagssituationerna. Behärskar ett konkret ordförråd. Kan skriva de allra enklaste orden och strukturerna.

A2.2

Förstår vanlig vokabulär och ett mycket begränsat antal idiom. Kan ge en kort, katalogmässig beskrivning om sin närmaste krets och dess vardag. Behärskar ett vanligt, vardagligt ordförråd och några idiomatiska uttryck. Behärskar flera enkla strukturer. Kan skriva en mycket kort, enkel beskrivning av händelser. Behärskar det grundläggande alldagliga ordförrådet och strukturerna.

2.3 Språkfärdighet hos en självständig språkanvändare (B1-B2)

B1.1

Förstår det gängse ordförrådet och ett visst antal idiom. Kan kommunicera även i lite mer krävande situationer. Kan använda ett ganska omfattande vardagligt ordförråd samt några allmänna fraser och idiom. Kan läsa och följa huvudtankarna i många slags texter på några sidor. Hittar nyckelord och viktiga detaljer i en text som behandlar ett bekant ämne. Kan effektivt förmedla bekant information genom de vanligaste formerna av skriftlig kommunikation.

B1.2

Förstår huvudpunkterna och de viktigaste detaljerna i en pågående, formell eller informell mera omfattande diskussion. Kan med beskrivningar, specificeringar och jämförelser berätta om vanliga, konkreta ämnen. Kan läsa texter på några stycken om många slags ämnesområden och klarar också av texter som kräver en viss slutledningsförmåga i praktiska situationer. Kan skriva personliga och mer offentliga meddelanden, och i dem innefatta nyheter och uttrycka tankar om bekanta abstrakta ämnen och om kultur. Behärskar ordförråd och satsstrukturer som behövs för många slag av skrivande.

B2.1

Förstår de centrala tankarna i muntlig framställning som är invecklad till språk och innehåll och som behandlar konkreta eller abstrakta ämnesområden. Förstår

huvudpunkterna i det talade, talarens avsikter och attityder, stil och grad av formalitet. Kan komprimera innehållet eller återge de centrala detaljerna i det hörda.

Kan prestera klara och exakta beskrivningar av många slags erfarenheter, berätta om sina känslor samt redogöra för vilken personlig betydelse händelser och erfarenheter har. Kan aktivt delta i de flesta praktiska och sociala situationer samt i relativt formella diskussioner.

Kan självständigt läsa texter på några sidor. Texterna kan handla om abstrakta eller fackmässiga ämnen och innehålla fakta, attityder och åsikter. Kan skriva klart och detaljerat om många ämnesområden. Kan effektivt uttrycka sina kunskaper och åsikter i skrift samt kommentera andras synpunkter. Behärskar ett omfattande ordförråd och krävande satsstrukturer samt språkliga medel för att åstadkomma en klar och koherent text.

B2.2

Förstår pågående eller bandat, klart disponerat standardspråk i alla situationer inom det sociala livet, utbildning och arbetsliv. Är kapabel att umgås och fritt och behändigt kommunicera med infödda talare. Kan diskutera och underhandla om mångahanda saker, framföra och kommentera krävande tankegångar och haka på andras inlägg. Kan uttrycka sig säkert, tydligt och artigt enligt situationens krav.

Behärskar grammatiken väl. Kan självständigt läsa invecklade texter på flera sidor som skrivits för olika ändamål. Kan skriva tydliga, detaljerade, formella och informella texter om invecklade verkliga eller fiktiva händelser och erfarenheter. Kan skriva klara och välstrukturerade texter, uttrycka sin åsikt, argumentera systematiskt, analysera, resonera samt komprimera uppgifter och tankar.

2.4 Avancerad språkfärdighet (C1-C2)

Kan relativt lätt förstå längre tal eller framställningar. Har lätt att förstå olika slags inspelningar i detalj och lägger märke till relationen mellan talarna samt deras avsikter. Kan aktivt delta i invecklade situationer med abstrakta och detaljerade ämnen samt leda rutinmässiga möten och smågrupper. Kan kommunicera flytande, spontant och nästan obehindrat.

Behärskar grammatiken väl. Förstår i detalj relativt långa och invecklade texter på olika områden. Kan efter behov variera sitt sätt att läsa. Kan läsa kritiskt och bedöma stilistiska nyanser samt lägger märke till skribentens attityder och dolda betydelser i texten.

Det språkliga uttrycksförrådet är mycket omfattande. Behärskar idiomatiska uttryck och vanliga fraser väl. Behärskar grammatiken, ordförrådet och textupplägningen mycket väl.

3. KLASSIFICERING AV BEFINTLIGT ELEKTRONISKT MATERIAL

I samband med klassificeringen av det undervisningsmaterial som för tillfället finns tillgängligt ges en beskrivning av materialinnehållet sett ur målgruppens, kunskapsnivån samt den pedagogiska ändamålsenlighetens synvinkel enligt följande: analfabeter 0-/0+, språkfärdighet på grundläggande nivå A1-A2, språkfärdighet hos en självständig språkanvändare B1-B2, avancerad språkfärdighet C1-C2.

I klassificeringen anges explicit om materialet är sverigesvenskt respektive finlandssvenskt/finländskt. I de fall där materialet producerats av andra länder anges ursprungslandet inte explicit. I analyseringen förekommer hänvisningar till sfi vilket är en generell och vedertagen förkortning för begreppet svenska för invandrare. Begreppen SVA/S2/ (svenska som andraspråk) är generella beteckningar i Sverige, medan S2 i Finland står för begreppet finska som andraspråk.

Eftersom lagstiftningen i Finland anger att finska respektive svenska läses in som andraspråk, kan begreppet svenska som främmande språk inte användas i generell bemärkelse. Däremot uppfattas begreppet svenska som främmande språk i Sverige som den svenska som läses utanför Sveriges gränser (Norrby 2007:8).

3.1 Analfabeter

Analfabetism är ett begrepp som fått uppmärksamhet såväl i Norden som ute i Europa. Utbudet på digitalt producerat lämpat för illitterata är dock fortfarande marginellt. De webbsidor som ingår under rubriken analfabeter lämpar sig givetvis för undervisning även på andra nivåer, speciellt för grundstudier.

Skolverket/Svenska och arbetsliv för invandrare

<http://kurser03.cfl.se/safir04/introduktion.htm>:

Sverigesvensk webbplats med alfabetet, siffror och webbövningar i svenska, samt teman som t.ex. familj, boende, mat och hälsa. Innehåller sju systematiskt utarbetade moduler med gradvist avancerat innehåll. Genom att klicka på ett markerat område, exempelvis en bild, får den studerande fram både ljud och text. Modul 1 lämpar sig mycket väl för analfabeter. Sidan har även länkhänvisningar till mycket användbart lärarmaterial.

Edu/sedlar

<http://www.edu.fi/svenska/pageLast.asp?path=499,552,75000,75001,75010,75013>
Eurosedel som kopieringsunderlag (xls): För köp- och säljsituationer i klassrummet.

Digitala spåret/alfabet och siffror

<http://www.digitalsparet.se/hot/indexc.htm>

Sverigesvensk webbplats där man kan välja en lämplig nivå för sina studier. Grundnivå A innehåller övningar i det mest elementära, det vill säga alfabetet och övningar med siffror. Genom att klicka på menyn navigeras användaren snabbt över till den valda uppgiften. Övningarna är utformade både med visuella och auditiva inslag.

Alfabet, färger, siffror

<http://www.members.tripod.com/~SwedishAlphabet/>

Webbplats med enkel kortfattad engelska som referensspråk. Materialet presenteras såväl visuellt som auditivt. Genom att markera en utvald bokstav kan användaren både höra uttalet och dessutom se hur ljud uppstår i anslutning till en viss specifik bokstav.

3.2 Grundläggande färdigheter i svenska (A1 – A2)

Under rubriken grundläggande färdigheter i svenska presenteras ett urval webbplatser där studerande och lärare erbjuds språkliga hjälpmedel för att utveckla förmågan i att producera elementära ord och fraser inom olika språkliga områden.

3.2.1 Ordklasser

Under rubriken ordklasser presenteras ett urval webbplatser med anknytning till svensk grammatik. Webbplatserna har kategoriserats enligt substantiv, verb, adjektiv, pronomen, prepositioner och räkneord. Genom att studera klassificeringen av ord, blir användaren införstådd med ordets innebörd och kan därigenom förstå ordets funktion och kan använda dem på rätt sätt i rätt kontext.

3.2.1.1 Substantiv

Utbildningsstyrelsens webbtjänst Svenska som andraspråk – materialnav.

<http://www.edu.fi/svenska/pageLast.asp?path=499,552,75000,75001,75023,78046>

Materialet i navet är insamlat främst med tanke på undervisningen i svenska för vuxna inflyttade. Materialet består dels av länkar till nätresurser, dels av övningar och tips i pdf- och word-format.

Materialet är uppdelat enligt temaområdena i allmänna språkexamina, och de olika grammatiklänkarna, -tipsen och -övningarna enligt den elementära grammatikens centrala delar. Webbplatsen innehåller ett urval övningar för substantiv på grundnivå enligt följande:

Böjning av substantiv. Möbler och andra saker i hemmet. Sidan är katalogiserad, saknar facit och länkhänvisningar. Lämpligt som tilläggsmaterial.

Övningar i pluralis utifrån lucktest. Facit medföljer och den studerande kan självständigt arbeta med övningsuppgifterna.

Lucktestövningar i deklinationer samt deklinationsövningar. Facit medföljer. Lämpar sig för självstudier.

Övningar i deklinationer med hjälp av djurmotiv. Sidan saknar facit och länkhänvisningar. Lämpligt som tilläggsmaterial.

Memory. Kopieringsunderlag för minneskort. Lämpligt som tilläggsmaterial.

3.2.1.2 Verb

Utbildningsstyrelsens webbtjänst Svenska som andraspråk – materialnav.

<http://www.edu.fi/svenska/pageLast.asp?path=499,552,75000,75001,75023,78045>

Webbplatsen innehåller ett urval verbövningar på grundnivå enligt följande.

De första verben med bild. Ett urval verb i alfabetisk ordning. Katalogiserad och saknar övningsuppgifter. Lämpligt för att memorera.

Verbböjning 1. Sidan saknar länkhänvisningar och facit. Lämpligt som tilläggsmaterial.

Våra vanligaste verb. Katalogiserad framställning. Saknar facit.

Verbtyper. Presentationen har åskådliggjorts med hjälp av olika färger. Katalogiserad och saknar övningsuppgifter och länkhänvisningar. Lämpligt som tilläggsmaterial.

Verbschema över preteritum. Övningsuppgifter där verben ska anges även på den studerandes modersmål. Saknar facit.

Hjälpverb. Länkar till sverigesvensk webbsida med lucktestövningar. Lämplig som lärarhandledd övning.

Tempusövningar. Sidan saknar facit och länkhänvisningar och bör därför utföras under lärarhandledning.

Verbböjning. Även länkhänvisningar till sidor där användaren kan få hjälp och råd i uppgiften.

Verbböjning på webben. Länkar till en webbsida med engelska som referensspråk. Kan med fördel användas som självstudier eftersom systemet är uppbyggt utifrån översättningar.

Hjälpverb

<http://school.discoveryeducation.com/quizzes32/folkis/Hjlpverb.html>

Sverigesvensk webbplats med lucktestövningar utifrån hjälpverb. Lämpar sig som lärarledd övning.

Verbix

<http://www.verbix.com/languages/swedish.shtml>

Webbplats med engelska som referensspråk. Programmet är uppbyggt utifrån översättningsövningar och kan därför med fördel användas för självstudier. Kan även användas som uppslagsverk för att kontrollera böjning av verb.

3.2.1.3 Adjektiv

Utbildningsstyrelsens webbtjänst Svenska som andraspråk – materialnav
<http://www.edu.fi/svenska/pageLast.asp?path=499,552,75000,75001,75023,78044>
 Webbplatsen innehåller ett urval adjektivövningar på grundnivå enligt följande:

Adjektivövning. Lucktest. Programmet anger endast andelen rätta svar. För att få maximal behållning av övningarna bör de utföras under lärarhandledning.

Färgövning utifrån flervalsuppgifter. Programmet anger andelen rätta respektive fel svar. Sidan saknar länkhänvisningar. Fungerar bra som tilläggsmaterial.

Stor-stort-stora. Adressen länkar till sverigesvensk portal med övningar i komparering. Facit medföljer och övningen lämpar sig därför även för självstudier.

Komparationsövningar i form av lucktest. Sidan är katalogiserad och saknar länkhänvisningar och facit. Lämpar sig som tilläggsmaterial under lärarhandledning.

Komparera adjektiv – luckövningar. Länkar till sverigesvensk portal. Programmet anger andelen rätta svar men saknar länkhänvisningar och facit. Lämpar sig som tilläggsmaterial.

Komparering

<http://school.discoveryeducation.com/quizzes32/folkis/LITENSTOR.html>

Sverigesvensk webbplats med övningar i komparering. Facit medföljer och övningen lämpar sig därför även för självstudier.

Digitala spåret/komparering av adjektiv

<http://www.digitalasporet.se/hot/c/gram/adjkomp.htm>

Sverigesvensk webbplats med övningsuppgifter i komparering. Programmet anger andelen rätta svar men saknar länkhänvisningar och facit. Lämpligt som tilläggsmaterial.

3.2.1.4 Pronomen

Utbildningsstyrelsens webbtjänst Svenska som andraspråk – materialnav
<http://www.edu.fi/svenska/pageLast.asp?path=499,552,75000,75001,75023,78041>
 Webbplatsen innehåller ett urval övningar i pronomina på grundnivå enligt följande:

Personliga pronomen. Lucktest med hjälp av bild. Sidan saknar länkhänvisningar och facit. Lämpligt under lärarhandledning.

Personliga pronomen - objektsform. Sidan saknar länkhänvisningar och facit. Lämpligt som tilläggsmaterial under lärarhandledning.

Övning i possessiva pronomen. Sidan är katalogiserad, saknar länkhänvisningar och facit. Lämpar sig som tilläggsmaterial under lärarhandledning.

3.2.1.5 Prepositioner

Utbildningsstyrelsens webbtjänst Svenska som andraspråk

<http://www.edu.fi/svenska/pageLast.asp?path=499,552,75000,75001,75023,78040>

Webbplatsen innehåller en övning i prepositioner på grundnivå i xls-format.

Prepositionsövning med hjälp av veckotidningar. Kan användas som kopieringsunderlag och användas under lärarhandledning. Den ansvarige läraren kan utarbeta egna till materialet relaterade övningsuppgifter.

3.2.1.6 Räkneord

Utbildningsstyrelsens webbtjänst Svenska som andraspråk

<http://www.edu.fi/svenska/pageLast.asp?path=499,552,75000,75001,75023,78039>

Adressen innehåller bland annat följande övningar:

Räkneorden 1-10, 31-40. Dra och släpp -övningar. Saknar länkhänvisning, instruktioner och facit. Instruktioner ges på finska. Lämpar sig som tilläggsmaterial.

3.2.2 Samhälle och kultur

Nedan presenteras ett urval samhälls- och kulturrelaterat material i anknytning till både Finland och Sverige.

Papunet/fritid

<http://papunet.net/ll-sidor/vardag/fritid.html>

Webbplats med Lättlästa bladets nätupplaga i anknytning till temat fritid. Klar struktur med tydliga länkhänvisningar i anknytning till samma ämnesområde. Kräver till en viss mån lärarhandledning för den studerande ska kunna ta till sig informationen på ett relevant sätt utan missförstånd.

Allergi

Jag är allergisk mot...

<http://www.ecc-kiel.de/EVZkiel/food-infos/allergy-lexicon.html>

Mångspråkig och omfattande ordlista över allergiskapande födoämnen.

Sverige

<http://www2.cfl.se/lingua2/demo/se/Modul1/abc/4sverige.htm>

Sverigesvensk webbsida med relativt digert material där Sverige presenteras både visuellt och auditivt. Sidan har en relativt enkel och klar utformning. Materialet inkluderar ett urval områden, sjöar, städer och öar. Länkhänvisningar till räkneord, klockslag, enkel fraseologi, frågeordsfrågor, textförståelse med tillhörande övningsuppgifter, övningar i förståelsen av anvisningar, verbövningar. Kan med fördel användas för självstudier.

Utbildningsstyrelsens webbtjänst Svenska som andraspråk – materialnav med ett urval material på grundnivå:

Recept

<http://www.edu.fi/svenska/pageLast.asp?path=499,552,75000,75001,75010,75016>

Materialet består av kopieringsunderlag för recept med anknytning till festligheter såsom Runebergstårter, lussekatter och chokladbollar.

Frågesport

http://www.edu.fi/svenska/laromedel/ide/andrasprak_gramm_fragor_flerval1.pdf

Frågor med anknytning till vardagen i form av flervalstest. Dock saknar sidan både länkhänvisningar och facit. Lämpar sig bäst under lärarhandledning.

Personuppgifter

http://www.edu.fi/svenska/laromedel/ide/andrasprak_tema_bakgrund_g_personuppgifter.pdf

Studerande lär sig med lärarhandledning anteckna sina personuppgifter utifrån ett frågeformulär.

Berätta om sin bakgrund

<http://www.edu.fi/svenska/pageLast.asp?path=499,552,75000,75001,75010,75011>

Webbsida med länkhänvisning till övningar i xsl-format: Lucktest där studerande med hjälp av tre enkla dialoger lär sig berätta om sin bakgrund. Kräver lärarhandledning eftersom inget facit medföljer.

Familjen

http://www2.edu.fi/etalukio/psykka_ruotsi/index.php?cmscid=191&oid=195&subid=195

Webbplats med frågor i anknytning till familjen. Kursen är uppbyggd med finskan som referensspråk, vilket givetvis kräver att den studerande har kunskaper i det aktuella språket. Om kunskaper i finskan saknas, krävs lärarhandledning för att få maximal behållning utav övningarna. Kursen har en logisk struktur och innehåller övningar i hörförståelse. Samtliga dialoger är inspelade på den svenska som används i Finland. Varje dialog kan fås i utskriftsversion vilket underlättar förståelsen av dialoginnehållet. Kursen inleds med personbeskrivningar och därefter följer en omfattande terminologi över ord och uttryck i anknytning till resor. Därpå följer en grammatisk översikt med sedvanliga uppgifter i anknytning till ordklasser.

Familjen/textförståelse

http://www.edu.fi/svenska/laromedel/ide/andrasprak_tema_bakgrund_g_%20familjen.pdf

En övning som innehåller två relativt enkla texter med frågor i anknytning till familjen. Sidan innehåller inget bandinspelat material och saknar även länkhänvisningar. Inget facit medföljer. Texten lämpar sig för nybörjare bäst under lärarhandledning.

Telefonkultur

http://www.edu.fi/svenska/laromedel/ide/andrasprak_tema_samspel_g_dialoger.pdf

Telefonkultur och vardagsjargong. Sidan innehåller övningsuppgifter som fungerar bra på grundnivå förutsatt att svaren kontrolleras av en ansvarig lärare. Lämpar sig även för självständiga studier på nivå B1-B2.

Karta över Finland

http://www.edu.fi/svenska/laromedel/ide/andrasprak_tema_miljo_g_lan.pdf

Karta över Finland delat i olika län/landskap. Sidan ger en visuell överblick över Finland men saknar länkhänvisningar och relevanta övningsuppgifter.

Irak, Slovakien, Etiopien

http://www.edu.fi/svenska/laromedel/ide/andrasprak_tema_miljo_g_land.pdf

Frågor om Irak, Slovakien och Etiopien. Svaren söks utgående från Wikipedia. Kan användas på grundnivå under lärarhandledning eftersom inget facit medföljer.

Finland

http://www.edu.fi/svenska/laromedel/ide/andrasprak_tema_miljo_g_finland.pdf

Frågor om Finland och något om Svenskfinland. Inget facit medföljer och den studerande bör på egen hand leta efter information för att besvara frågorna. Lämplig som lärarledd övning.

Yrken

<http://www.edu.fi/svenska/pageLast.asp?path=499,552,75000,75001,75010,75018>

Välj kategorin Kändisar och deras yrken. Genom länken öppnas sidan i xls-format. Sidans utformning är inte den bästa men innehållet är relevant. Övningen innehåller ett urval frågor och svaren kan sökas med hjälp av länkhänvisningar. Lämpar sig för självständiga studier på mellannivå. Om den däremot används på grundnivån, bör den vara lärarhandledd.

Yrken/korsord

http://www.edu.fi/svenska/laromedel/ide/andrasprak_tema_arbete_g_yrken.pdf

Utskrivbart korsord med tillhörande facit. Sidan saknar länkhänvisningar.

Sveriges Television/Djur

http://www.svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=31054&from=program_ao

Sverigesvensk webbplats med bland annat ett infopaket om djur. Utformningen lämpar sig ypperligt för barn men kan givetvis användas även av vuxna. Innehållet tar form i sagogenren, där återberättandet sker med ljudinspelningar av barn med sverigesvenskt uttal. Denna sida kan med fördel studeras även av vuxna.

Lexin Animationstema/samhället och vardagen

<http://www.skolutveckling.se/vaxthuset/lexinanim/index.htm>

Sverigesvensk webbplats med femton olika temaområden som anknyter till samhälls- och vardagsliv. Den studerande kan med hjälp av ett utvalt verb se en animation relaterat till företeelsen samt lyssna på uttalet (sverigesvenskt) auditivt.

.3.2.3 Övrig grammatik

Denna kategori innehåller webbplatser med innehåll som kan användas t.ex. för övningar i grammatik.

Lyssna, läs och skriv

<http://www2.nok.se/laromedel/svenskatillmax/svenskatillmax.html>

Sverigesvenskt webbmaterial till "Svenska till max" (Natur och Kultur). Omfattande samling med såväl skrivet som audiovisuellt material. Kvalitén på ljudinspelningarna (på sverigesvenska) är mycket god, och de är därför mycket enkla att följa med. Systematisk uppbyggnad med bokstäver och siffror. Stigande svårighetsgrad. Rikligt med självrättande övningsuppgifter samt digital dagbok där den studerande kan anteckna och följa upp sin egen studieprestation.

Siffror, färger, frukt och grönsaker

<http://www.digitaldialects.com/Swedish.htm>

Webbplats med engelska som referensspråk. Programmet är visuellt och saknar ett auditivt inslag. Självrättande övningsuppgifter som kan utföras även på egen hand. Rikligt med länkhänvisningar, vilka dock kräver mer avancerade språkfärdigheter. Grundläggande fraseologi.

Mål1

<http://www.malett.se/laromedel/malett>

Sverigesvensk webbplats med såväl auditivt och skriftligt övningsmaterial i anknytning till läroboken Mål1 (Natur och Kultur). Övningarna är självrättande och bör användas parallellt med läroboken. Ljudinspelningarna (på sverigesvenska) håller en mycket hög standard.

Ordlek

<http://www.sr.se/barn/spel/ordleken/>

Sveriges radios webbplats primärt avsedd för barn. Utformningen är anpassad för barn och ljudinspelningen är gjord med barn. Kan dock med fördel användas även av vuxna. Ordleken saknar dock facit och meningarna kan bli obegripliga utan lärarhandledning.

Ordningstal, siffror, dagar, månader

http://www.edu.fi/svenska/laromedel/ide/andrasprak_gramm_rakneord_g_ordningstal_sovning.pdf

Den finlandssvenska webbplatsen Svenska som andraspråk - materialnav med ett urval övningar i ordningstal, veckodagar och månader. Saknar länkhänvisningar och facit, men är utskrivbar. Kan med fördel användas under lärarhandledning.

Sebran-program för de minsta

<http://www.wartoft.nu/program/sebran/>

Sverigesvensk webbplats där visuella uppgifter främst avsedda för yngre barn kan laddas ned. Under lärarhandledning kan dock programmen anpassas även på en elementär nivå inom sfi. Programmet inkluderar siffror, bild, bokstäver och olika slags spel.

Rivstart A1/A2

<http://www2.nok.se/laromedel/sprakverktyg/13.html>

Sverigesvensk webbplats med självrättande skriftliga övningsuppgifter i anknytning till läroboken Rivstart A1+A2. Inget auditivt material ingår och övningarna bör utföras parallellt med läroboken men även användas separat som repetition.

Digitala spåret

<http://www.digitalasparet.se/index.htm>

Sverigesvensk webbplats för språkinläring. Programmet utgår från det mest elementära och avancerar med stigande svårighetsgrad. Genom att klicka på menyerna kan användaren snabbt och enkelt navigera till en lämplig nivå. Nivåerna A, B, och C förser användaren med kunskaper som ger grundläggande färdigheter i svenska språket och kunskaper om olika temahelheter, som t.ex. arbete och fritid. Sidan har en omfattande länksamling och många övningar är självrättande.

Negering

http://www.edu.fi/svenska/laromedel/ide/andrasprak_gramm_ordfoljd_g_inte.pdf

Den finlandssvenska webbplatsen Svenska som andraspråk – materialnav med ett urval övningar utifrån negeringen inte. Sidan är katalogiserad, saknar länkhänvisningar och facit, men är utskrivbar. Lämpligt under lärarhandledning.

Frågeord

<http://school.discoveryeducation.com/quizzes32/folkis/Frgeord.html>

Webbplats med övningar i frågeord, sidan saknar länkhänvisningar med innehåller facit. Lämpar sig även för självstudier.

Kortsvar

<http://resurscentrum.nu/members/svenska/exercises/vokabular/kortsvarjs.asp>

Sverigesvensk webbplats med övningar i att ge kortsvar. Övningen görs i form av ett lucktest. Har användaren glömt reglerna går de att kontrollera. Sidan saknar dock egentligt facit och uppgifterna lämpar sig därför bäst att utföras under lärarhandledning.

Tungvrickare

<http://www.uebersetzung.at/twister/sv.htm>

Webbplats med uttalsövningar i form av rim och ramsor som kan översättas till tyska, engelska, ryska, italienska och spanska.

3.3 Självständig språkfärdighet (B1 – B2)

Kapitlet självständig språkfärdighet innehåller ett urval webbplatser där studerande och lärare erbjuds språkliga hjälpmedel för att utveckla förmågan i att självständigt uttrycka sig inom olika språkliga områden. Med hjälp av det elektroniska material som presenteras nedan utvecklar och fördjupar användaren sina kunskaper i svenska språket som självständig språkbrukare.

3.3.1 Ordklasser

Nedan presenteras ett urval webbplatser utifrån ordklasstillhörighet. Genom att få insikter i ordens form och funktion, kan språkbrukaren använda dem på rätt sätt i rätt kontext.

3.3.1.1 Substantiv

<http://www.wartoft.nu/program/vokabula/lista-OSAllman.aspx>

Webbplatsen länkar till sverigesvensk portal med övningar i svåra substantiv. Alfabetisk ordlista med termer och begrepp som utökar ordförrådet. Lämpar sig för självstudier även på nivåerna C1-C2.

3.3.1.2 Verb och adverb

Följande adress länkar till Utbildningsstyrelsens webbtjänst Svenska som andraspråk – materialnav med övningar för invandrarundervisning på mellannivå.

<http://www.edu.fi/svenska/pageLast.asp?path=499,552,75000,75001,75023,78045>

Frågeövning med verben veta, tycka och tro. Sidan saknar länkhänvisningar och facit. Lämpligt som tilläggsmaterial under lärarhandledning.

Perfekt particip-luckövning. Sidan saknar länkhänvisningar och facit. Lämpligt som tilläggsmaterial under lärarhandledning.

Luckövning i reflexiva verb. Programmet anger andelen rätta alternativt felaktiga svar. Övningarna innehåller ledtrådar vilket underlättar uppgiften avsevärt om övningen utförs självständigt utan lärarhandledning. Sidan saknar referenser och länkhänvisningar.

Luckövning i imperfekt. Användaren ska utifrån given ledtråd placera in verben i imperfekt. Sidan saknar dock referenser och länkhänvisningar vilket kan försvåra självstudier.

Korsordsövning med deponensverb. Programmet ger ledtrådar men saknar länkhänvisningar och referenser.

Verbix

<http://www.verbix.com/languages/swedish.shtml>

En kortfattad översikt över ett stort antal verb böjda i olika tempus med engelska som referensspråk. Webbplatsen innehåller inga övningsuppgifter men användaren kan ha nytta av sidan i form av ett uppslagsverk.

Skrivkurs/verb

http://azon.se/skrivkurs/grammatik_web/verb.htm

Sverigesvensk webbplats med enkel struktur. Sidan saknar auditiva och visuella inslag och är formad som en sedvanlig bok med grammatikövningar

Skrivkurs/adverb

http://azon.se/skrivkurs/grammatik_web/adverb.htm

Sverigesvensk webbplats med enkel struktur. Sidan saknar auditiva och visuella inslag och har utformningen som en sedvanlig bok med grammatikövningar.

3.3.1.3 Prepositioner

ResursCentrum

<http://resurscentrum.nu/members/svenska/exercises/grammatik/storpreps.asp>

Sverigesvensk webbplats med övningar i preposition. Övningarna fungerar som lucktest. Användaren kan arbeta självständigt med uppgifterna utifrån givna tips. Länkhänvisningar och facit saknas. Programmet anger andelen rätta respektive

felaktiga svar. För en djupare förståelse av grammatiken i samband med övningsuppgifterna, krävs lärarhandledning.

3.3.1.4 Pronomen

Skrivkurs

http://azon.se/skrivkurs/grammatik_web/pronomen.htm

Sverigesvensk webbplats med pronomenövningar. Enkel struktur med ett urval övningar. Sidan tar form i sedvanlig grammatika men saknar auditiva och visuella inslag.

3.3.2 Övrig grammatik

Verb, substantiv, adjektiv, pronomen

<http://www.kolumbus.fi/inkeri.rissanen/>

Finländsk webbplats med finska som referensspråk. Omfattande materialunderlag för ordklasserna verb, substantiv, adjektiv och pronomen. Även strukturövningar, korsord och övningar i allmän kunskap är representerade följt av många övningsuppgifter. Facit medföljer. Instruktionerna ges på finska men under lärarhandledning kan sidan med fördel användas även inom invandrarundervisningen på mellannivå. Självständiga användare med invandrarbakgrund bör ha avancerade kunskaper i svenska och god kännedom i det finska språket för att få maximal behållning av programmet.

Temahelheter

<http://www.ielanguages.com/swedish.html>

Webbplats med omfattande temahelheter med ord och fraser, samt grammatik indelade i tre olika kategorier med stigande svårighetsgrad. Referensspråket är dock engelska och användaren måste behärska den engelska terminologin hyfsat bra för att kunna arbeta med uppgifterna självständigt. Sidans struktur är något katalogiserad. Materialet lämpar sig utmärkt för lärarledd undervisning.

ResursCentrum/ "Övningar i svenska"

<http://resurscentrum.nu/new/directory/swedishmenus/XcDirectory.asp>

Sverigesvensk webbsida med omfattande länksamling till aktivitetsbaserade övningar. Övningarna kan utföras på egen hand men under lärarhandledning får studerandena maximal behållning av övningsuppgifterna. Referensspråket är engelska.

Studentlitteratur/ "Öva svensk grammatik"

<http://www.studentlitteratur.se/o.o.i.s/2529>

Sverigesvensk webbplats med ett urval självrättande övningar i svensk grammatik.

"Nybörjarsvenska 1"

<http://www.germanic.uiuc.edu/scan/SCAN101/index.htm#toppen>

Sverigesvensk webbplats för nybörjarsvenska indelat i femton kapitel. Referensspråket är engelska. Programmet följer en enkel och logisk struktur med självrättande övningsuppgifter och temahelheter. Användaren bör dock ha goda insikter i svenskans grammatikaliska regler eftersom programmet tar sin utgångspunkt i användarens förkunskaper.

Form-sats-mening

<http://www.fritext.se/svenska/grammfs.html>

Sverigesvensk webbplats med minigrammatik. Innehåller kategorierna formlära, satslära och meningsbyggnad. Tack vare av en enkel struktur kan även en nybörjare gå in och få en inblick i svenskans grammatik. För övrigt är sidan avsedd för repetition, ett slags kom-ihåg-lista. Sidan saknar material för övningsuppgifter.

Ordföljd

<http://www.linnala.net/sanajarjestys.htm>

Finländsk webbplats med övningar i omvänd ordföljd. Saknar länkhänvisningar och en grammatikalisk översikt. Användaren kan dock kontrollera sina svar genom att markera ordet kontroll. Lämpligt som tilläggsmaterial under lärarhandledning.

Digitala spåret/hör-läs

<http://www.digitalasparet.se/index.htm>

Sverigesvensk webbplats där användaren kan navigera mellan olika färdighetsnivåer. På menyn kan användaren välja nivå D och SAS, vars svårighetsgrad motsvarar skalan för självständig språkfärdighet. Övningsuppgifterna här består till mycket och mycket av hör- och läsförståelse. Sidan innehåller rikligt med audiovisuellt material och många länkhänvisningar. Övningsuppgifterna bör kontrolleras av den ansvarige läraren eftersom inget facit ingår.

"Omniglot"/alfabet, uttal och text

<http://www.omniglot.com/writing/swedish.htm>

För att få maximal behållning av sidan, bör användaren ha goda kunskaper i engelska eftersom webbplats använder engelskan som referensspråk. Ingångssidan ger grundläggande fakta om svenskans alfabet och uttal och med hjälp av länksamlingen kan användaren snabbt navigera vidare till mycket mer avancerade sidor. Sidorna har i viss mån en vetenskaplig karaktär och kan på mellannivå användas under lärarhandledning. Utformningen och länksamlingarna kräver dock mer avancerade kunskaper i såväl källspråket som målspråket.

"Nätfräsch"

<http://kielikompassi.ulc.jyu.fi/opetus/natfrasch/start.htm>

Finländsk webbplats med finska som referensspråk. Användaren behöver således ha kunskaper i finska för att kunna ta del av den grammatikaliska information som kursen bygger på. Programmet följer en logisk struktur och innehåller såväl visuella som auditiva inslag. Här övas grammatik, skrivning, tal- och textförståelse.

"Bygg upp din svenska"

<http://www3.hamk.fi/bud/index.htm>

Finländsk webbplats med finska som referensspråk. Kursen innehåller grammatik, texter enligt teman och personbeskrivningar. Den självständiga användaren bör således behärska finska språket. En del av övningarna kan dock under lärarhandledning användas även för att undervisa personer med annat modersmål.

Distansgymnasiet

<http://www.oph.fi/etalukio/opiskelumodulit/ruotsi0/>

Finländsk webbplats med finska som referensspråk. Materialet behandlar grammatik, talspråksfraser, färger och testförståelse. Övningsuppgifterna kräver goda kunskaper i finska eftersom många av uppgifterna bygger på översättningar. Men under lärarhandledning och genom modifieringar kan denna sida användas som tilläggsmaterial för undervisning av svenska för personer med inga eller med mycket begränsade kunskaper i finska.

Formlära

<http://www.fritext.se/svenska/formmai5.html>

Sverigesvensk webbplats som ger en inblick i svenskans formlära. Sidan är katalogiserad och saknar länkhänvisningar. Inga övningsuppgifter förekommer. Lämpligt som tilläggsmaterial.

Grammatik och praktik

<http://www.onlineswedish.com/main.php>

Webbplats med grammatisk översikt över svenska språket. Referensspråket är engelska. Kursen innehåller nio kategorier och ett test. Lämpar sig mycket väl för självstudier eftersom facit medföljer. Även auditiva inslag förekommer.

Test – ordförråd

<http://www.goethe-verlag.com/tests/>

Webbsida där användaren kan välja mellan olika språkkombinationer. Övningsuppgifterna kan utföras på grundnivå eller på en mer avancerad nivå. Bägge kategorierna omfattar ett hundratal övningsuppgifter och kan utföras självständigt eftersom dessa är självrättande. Användaren bör dock ha grundläggande insikter i svensk grammatik för att vara ändamålsenligt.

Framåt B

<http://www2.nok.se/laromedel/sprakverktyg/12.html>

Sverigesvensk webbplats med självrättande skriftliga övningsuppgifter i anknytning till läroboken Framåt B (Natur och kultur). Inget auditivt material ingår och övningarna med ordkunskap bör utföras parallellt med läroboken. Men det finns även övningar som kan utföras som separata helheter.

Mål 2

<http://www.malett.se/laromedel/maltva>

Sverigesvensk webbplats med digitalt undervisningsmaterial i anknytning till läroboken Mål 2. Övningarna är självrättande och användas i första hand parallellt med läroboken men kan även användas separat. Ljudinspelningarna (på sverigesvenska) håller en mycket hög standard.

Yleisradio/Strukturer, text- och talförståelse

<http://oppiminen.yle.fi/ruotsi>

Finländsk webbplats främst avsedd för användare med finska som källspråk. Sidan inkluderar audiovisuellt material på den svenska som används i Finland. Kan under lärarhandledning även användas i svenska för personer med invandrarbakgrund.

3.3.3 Samhälle och kultur

Under denna kategori ingår ämnesområden med anknytning till företeelser såväl i Finland som i Sverige

Metaforer och blommor

<http://hem.passagen.se/annalarsson83/blomsterspraket.html>

Sverigesvensk webbsida med temat blommor och metaforer. Sidan presenterar blommor i alfabetisk ordning men saknar länkhänvisningar. Sidan saknar även det visuella inslaget vilket gör associeringen svårförståelig för en oinvigd. För att den studerande ska ha behållning av informationen krävs lärarhandledning.

Grundfakta om Finland

http://www.suomi.fi/suomifi/svenska/i_fokus/grundfakta_om_finland/index.html

Webbplats med fakta om Finland. Kan med fördel användas även på grundnivå under lärarhandledning. Länksamlingen tar användaren till sidor som kräver ett mer avancerat språk. Sidan har ett faktabaserat innehåll och saknar övningsuppgifter.

Sveriges regering

<http://www.regeringen.se/sb/d/2506;jsessionid=a06CwaP6Y7Ca>

Sverigesvensk webbplats med information på lättläst svenska om Sveriges regering och Regeringskansliet. Sidan innehåller inga övningsuppgifter och inget audiovisuellt material. Sidan länkar till en lättfattlig ordlista.

Dagens Nyheter/vett och etikett

<http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=1035>

Sverigesvensk webbplats med snabbguide över inbjudningar och tackkort, klädsel, vid middagsbordet, skål och tal. Under lärarhandledning kan sidan med fördel användas som referensmaterial för att utarbeta olika typer av övningsuppgifter.

Sjukvård

<http://sjukvardsradgivningen.se/barnavd/>

Sverigesvensk webbplats där användaren med hjälp av filmer och hörförståelse bildar sig en uppfattning om sjukvårdsterminologin med anknytning till barnhälsovård. Sidan är rikt illustrerad och genom att navigera med pilen på bilderna framkallas tal. Sidan innehåller en diger länksamling till övriga relevanta sidor med anknytning till temat hälso- och sjukvård.

Yrken

<http://www.arbetsformedlingen.se/go.aspx?C=31>

Sverigesvensk webbplats med en omfattande länksamling i anknytning till arbete och yrken. Innehåller bland annat ett yrkesvaltest som kan utföras individuellt.

Nedan följer länkhänvisningar till Utbildningsstyrelsens webbtjänst med Svenska som andraspråk – materialnav med samhälls- och kulturrelaterat material för invandrarundervisning på mellannivå.

Vardagsliv

http://www.edu.fi/svenska/laromedel/ide/andrasprak_tema_vardag_m_medier.pdf

Uppgifter i anknytning till vardagslivet och socialt samspel. Fungerar som exempel på tilläggsmaterial under lärarhandledning.

Två promenader i Stockholm

<http://www.edu.fi/SubPage.asp?path=498,1329,1513,1394,6485,63290>

Finländsk webbplats om Stockholm. Sidan visualiseras med hjälp av kartor. Genom att lyssna till anvisningar navigerar man sig genom Stockholms gator och får se kända platser och byggnader. Stödspråket är finska men anvisningarna ges på sverigesvenska.

Arbete

http://www.edu.fi/svenska/laromedel/ide/andrasprak_tema_arbete_m_arbetepraktik.pdf.

Ett urval texter och fraser som är användbara på arbets- eller praktikplatsen. Webbplatsen saknar länkhänvisningar och facit, men kan med fördel användas under lärarhandledning.

Lantbruk

http://www.edu.fi/svenska/laromedel/ide/andrasprak_tema_arbete_m_kossan.pdf

Finländsk webbplats om lantbruk. Terminologi med anknytning till lantbruket. Sidan innehåller ett urval frågor vilka besvaras genom att besöka webbplatsen för www.arla.se.

Astrid Lindgren

http://www.astridlindgren.se/index_1024.htm

Sverigesvensk webbplats med Astrid Lindgrens böcker. Autentiska texter med bibliografi och länkhänvisningar.

Berättelser

<http://www.ur.se/rfb/index.php?t=3&pid=6>

Sverigesvensk webbplats. Rum för berättande är en digital portal med autentiska audiovisuella berättelser i anknytning till sfi. Programmet innehåller inga egentliga övningsuppgifter men materialet kan mycket väl användas under lärarhandledning.

Sagor

<http://www.askero.se/otherfai.htm>

Sverigesvensk webbplats med ett urval kända sagor på svenska. Sidan innehåller inga övningsuppgifter utan de bör utarbetas av kursläraren.

Sagor i världen

<http://www.ur.se/sagorivarlden/>

Sverigesvensk webbplats med ett omfattande urval sagor från olika världsdelar. Sagorna är markerade med svårighetsgrad och målgruppen anges explicit. Sagorna kan både läsas och lyssnas till. Sagorna läses upp på svenska med varierande intonation. I utskriftsversionen finns ett urval ord och uttryck och genom markering förklaras dess form och innehåll.

3.3.4 Lättläst och media

Unga fakta

<http://www.ungafakta.se/lattlast/>

Sverigesvensk faktabaserad webbplats på lättläst svenska främst avsedd för elever i de lägre årskurserna med svenska som förstaspråk. Portalen kan dock med fördel användas även för undervisning i svenska för invandrare. Genom ett urval ämneskategorier kan användaren behändigt navigera till faktasidor med ett enklare språkbruk. Varje kategori länkar dock vidare till sidor med mer avancerat språk. Sidorna är rikt illustrerade och logiskt strukturerade. Inga övningsuppgifter ingår i materialet utan de bör utarbetas av den ansvarige läraren.

Webbradio/"Klartext"

<http://www.sr.se/cgi-bin/p4/klartext/index.asp?nyheter=1&ProgramID=493>

Sverigesvensk nyhetsportal i form av webbradio. Nyhetsinslagen i "Klartext" ges i form av enklare språkbruk. Sidan innehåller länkhänvisningar till sidor som dock kräver kunskaper i mer avancerat språk. Sidan innehåller inga övningsuppgifter men kan under lärarhandledning med fördel användas som referens i anknytning till andra slags uppgifter.

Nyheter/"8 sidor"

<http://8sidor.lattlast.se/?page=42>

Sverigesvensk webbplats på lättläst svenska. Ett mycket omfattande urval av olika ämnesområden och aktualiteter. Nyheterna ges även auditivt (sverigesvenskt uttal).

Notiser och artiklar/"Sesam"

<http://www.sesam.nu>

Sverigesvensk webbplats där användaren kan på lättläst svenska provläsa notiser och artiklar som rör speciellt personer med invandrarbakgrund. Saknar auditiva inlägg och övningsuppgifter. Oklart i skrivande stund om notiserna uppdateras.

Lättlästa nyheter/"Papunet", "LL-bladet"

<http://papunet.net/ll-sidor>

Finlandssvensk webbplats med lättlästa nyheter, artiklar om samhälle, vardag och kultur. Sidan innehåller inga övningsuppgifter utan ger information i komprimerad form.

3.4 Avancerad språkfärdighet (C1 – C2)

Kapitlet avanceras språkfärdighet innehåller ett urval webbplatser där studerande och lärare erbjuds språkliga hjälpmedel för att utveckla förmågan i att självständigt och på mer avancerad nivå uttrycka sig inom olika språkliga områden. Med hjälp av det elektroniska material som presenteras nedan utvecklar och fördjupar användaren sina kunskaper i svenska språket som avancerad språkbrukare.

3.4.1 Övrig grammatik

Denna kategori presenterar ett brett spektrum adresser och länkhänvisningar såväl till övningsuppgifter med grammatikaliskt innehåll som språkvårdande översikter.

Korsord

<http://www.korsord.se/>

Sverigesvensk webbplats med många olika slags korsord. Inget facit medföljer.

Länknav/”ResursCentrum”

<http://resurscentrum.nu/new/directory/swedishmenus/XcDirViewInCat.asp?ID=38>

Webbplats med länkhänvisningar till olika portaler med övningsuppgifter. En del av övningarna inkluderar facit och kan utföras på egen hand. Däremot saknar en del av övningarna såväl en grammatisk översikt som facit, och kräver därmed lärarhandledning.

Diskussionsforum

<http://www.100.nu/chat.htm>

Sverigesvensk webbportal med länkhänvisningar till olika diskussionsforum; bloggar, chatt, communities och diskussionsgrupper. Forum där användaren avgiftsfritt har möjligheten att kommunicera på svenska med såväl infödda som inflyttade.

<http://bums.nu/index.php>

Sverigesvensk webbplats där användaren kan välja mellan kategorierna blogg, sagor på svenska och engelska samt svenska språket. Innehåller inga övningsuppgifter utan är främst avsedd som ett allmänspråkligt forum. Innehåller ett omfattande urval sagor som kan läses självständigt. Den ansvarige läraren kan utarbeta egna övningsuppgifter och på så sätt kan materialnavet integreras i undervisningen.

Länknav/”Annas länkburkar”

<http://www.burkar.nu/>

Sverigesvensk webbportal där användaren kan navigera bland olika kategorier. Genom att besöka kategorin svenska, får användaren ytterligare information om webbsidor med ämnesrelaterat innehåll. Inga sedvanliga övningsuppgifter ingår, utan materialet fungerar främst som länknäv.

Digitala berättelser

<http://www.ur.se/rfb/index.php?t=0>

Sverigesvensk webbplats (Utbildningsradion) med digitala berättelser, korta filmer producerade av dem som själv berättar. Användaren kan med hjälp av olika ämneskategorier ta del av ett stort urval videoklipp. Materialet innehåller inga egentliga övningsuppgifter men kan inkluderas i undervisningen under lärarhandledning.

”Kom loss på svenska ”

<http://www.nordiska.su.se/komloss/>

Sverigesvensk webbplats med engelska som referensspråk. Innehåller såväl en översiktlig grammatik som skriftliga och audiovisuella övningar. Övningsuppgifterna är självriktande. I programmet ingår en del sånger med textning till. Ljudinspelningarna (på sverigesvenska) håller hög standard med klara och tydliga uttal. Programmet lämpar sig mycket väl för självstudier.

Läsa-skriva/”Digitala spåret”

<http://www.digitalasparet.se/index.htm>

Sverigesvensk webbplats med omfattande material för samtliga nivåer på

språkfärdighetsskalan. Genom att välja nivå GYM, motsvarande avancerade färdigheter enligt språkfärdighetsskalan, får användaren ta del av gymnasiebaserad undervisning avsedd för studerande med invandrarbakgrund. Denna webbportal består till stor del av uppgifter i läsförståelse och skrivuppgifter på avancerad nivå. Rikligt med länkhänvisningar. Uppgifterna bör kontrolleras av en ansvarig lärare eftersom inget egentligt facit ingår.

Sats-ord-fraseologi

<http://www.vxu.se/hum/utb/amnen/svenska/gram/inhall.htm>

Sverigesvensk webbplats i elementär svensk grammatik för längre hunna. Sidan är delvis under bearbetning. Översikten över satsdelar, ordklasser och fraseologi är något abstrakt till sin konstruktion och saknar auditiva inslag. Övningsuppgifterna är till stor del självständiga men förutsätter i viss mån lärarhandledning eftersom flertalet övningar har prägel av en vetenskaplig karaktär.

Grammatiska uppslag

<http://www.eng.gu.se/sv/projects/GrUp/index.html>

Sverigesvensk webbplats med översikt över svensk grammatik. Portalen är förklarande till sin natur, i någon mån abstrakt och saknar övningsuppgifter. Lämpar sig bra för repetition på egen hand eller som komplement inom undervisning i svenska på avancerad nivå.

Vokabulär/encyklopedi

<http://www.wartoft.nu/program/vokabula/ordlistor.aspx>

Sverigesvensk webbplats i form av encyklopedi i vilken användaren genom en mycket omfattande länksamling navigerar inom olika ämnesområden. Syftet med de olika kategorierna är att ge användaren en utökad och djupare insikt i svenskans vokabulär och vidga allmänbildningen generellt. Sidorna saknar auditiva övningsuppgifter och grammatisk översikt.

Skrivkurs/stilistik

<http://azon.se/skrivkurs/Stilistik.html>

Sverigesvensk webbplats med ämnet stilistik i skrivträningen som huvudkategori. Med hjälp av ett stort urval exempel får användaren handledning i skrivtekniken. Portalen inkluderar även en översikt över grammatiken med ett antal övningar. Övningarna lämpar sig såväl för självstudier som för undervisning i grupp.

Text-skriv-lexikon/"Språknät"

<http://kielikeskus.helsinki.fi/spraknat/index.php>

Finländsk webbplats med finska som referensspråk. Programmet är omfattande och inkluderar en grammatisk översikt, självständiga övningsuppgifter, textförståelseuppgifter och skrivuppgifter, textanalys, lexikon och länkar till användbara webbplatser. Under lärarhandledning kan sidan mycket väl användas inom sfi.

"Språkrådet"

<http://www.sprakradet.se/>

Sverigesvensk webbplats med språk- och skrivråd. Inkluderar även kategorierna på lättläst svenska och fackspråksterminologi. Ytterligare ingår kategorin om nya ord, ett audiovisuellt inslag i form av teckenspråk, samt kategorin om klarspråk vilket

inkluderar ett test där användaren kan mäta begripligheten i en text. Inga andra egentliga övningsuppgifter ingår utan sidan samt dess länkar är ämnade att ge svar på språkfrågor samt leverera information om språkets utveckling i Sverige.

Språk- och självbedömningstest”Dialang”

<http://www.dialang.org/swedish/index.htm>

Webbplats där användaren kan testa sina kunskaper och färdigheter i olika språk. Programmet är utvecklat med stöd av Europeiska kommissionen. Programmet kräver nedladdning.

Lingu@net Europa

<http://www.linguanet-europa.org/plus/sv/home.jsp>

Ett flerspråkigt center för språkinläring. Sidan är katalogiserad och inkluderar ett omfattande länknäv över olika språkliga resurser. Webbplatsen innehåller kategorierna din språknivå, sätt att lära sig, mötesplats och sök.

3.4.2 Samhälle och kultur

Dialekter

<http://swedia.ling.gu.se>

Sverigesvensk webbplats med exempel på svenska dialekter och lite fakta om landskapen och orterna. Även ett urval finlandssvenska dialekter presenteras. Klara och tydliga instruktioner medföljer.

Dialekter”Spara talet”

<http://www.sls.fi/Sparatalet/index.htm>

Finlandssvensk webbplats med smakprov på finlandssvenska dialekter, och lite fakta om orter i Svenskfinland. Till varje ljudprov hör två olika utskrifter, dels en autentisk talspråksnära transkribering av talet och dels en skriftspråksnära version.

Yleisradio”Vardagsveta”

<http://veta.yle.fi/vardagsveta/>

Finländsk webbplats med anknytning till bostadsköp, hemförsäkring och fondsparande. Ingångssidan ger intrycket av enkel struktur men länkhänvisningarna tar användaren till sidor med mer fackspråklig terminologi och kräver därmed avancerad språkfärdighet av användaren.

Yleisradio/länknäv

<http://svenska.yle.fi/matochfritid/index.php>

Finländsk webbplats med omfattande länksamling i anknytning till såväl finlandssvenska som sverigevenska webbplatser med både visuella och audiovisuella vardagsnära inslag om mat och fritid. Sidan har karaktären av nyhetskanal och inkluderar heller inga övningsuppgifter. Däremot finns det ett rikt utbud av inspelat material på genuin finlandssvenska. Bra material som lärare kan använda som underlag för utformning av övningsuppgifter.

Suomi.fi/Information om offentliga tjänster i Finland

<http://suomi.fi/suomifi/svenska/index.html>

Omfattande finländsk infobank med fjorton olika ämneskategorier, t.ex. boende, hälsa och familj. Sidan har en klar struktur som gör navigeringen smidig. Länkarna

ökar informationen och gör att språkbruket blir mer avancerat och fackspråkligt. Infobanken har inte karaktären av genuint undervisningsmaterial, men kan mycket väl användas som referens- tillägs- och stödmaterial i undervisningen.

Infopankki/Information om tjänster i Finland

<http://www.infopankki.fi/sv-FI/home/>

Finländsk webbplats med både information som berör hela landet och lokal information, t.ex. arbete, utbildning, kultur och fritid. Tydliga och klara länkhänvisningar till mer avancerade sidor, vilka på grund av i någon mån fackspråklig terminologi, kräver lärarhandledning. Sidan saknar egentliga övningsuppgifter och har mera form av ett informationspaket. Länkhänvisning till magistraterna, Justitieministeriets och SETA:s webbplatser. Den ansvarige läraren kan utarbeta frågor och andra övningsuppgifter utifrån sidans information.

Vinterkörning i Finland

http://www.edu.fi/svenska/laromedel/ide/andrasprak_tema_resor_m_vinterkorning.pdf

Finlandssvensk webbplats där den studerande kan göra övningsuppgifter med anknytning till vinterkörning. Svarsuppgifterna kontrolleras av den ansvarige läraren. Information och svar på frågorna finns på Trafikskyddets webbplats:

<http://www.liikenneturva.fi/sv/index.php>

Yrken i Finland

http://www.ammattinetti.fi/c/portal/layout?p_l_id=1.1&lang=sv

Finlandssvensk webbplats där Arbetskraftsbyrån presenterar omkring femtio olika yrken är presenterade. Genom att välja och markera ett valt område får användaren ett kort och koncist infopaket. Varje kategori länkar vidare till sidor på finska där kategorin utvecklas såväl kvantitativt som kvalitativt. Sidan har inte karaktären av genuint studiematerial och inkluderar därför heller inga övningsuppgifter. Denna webbportal kan dock under lärarhandledning användas som referens- och stödmaterial.

Arbetsliv i Sverige

http://www.cv-guiden.se/gratis_guide/gratis_guide.htm

Sverigesvensk webbplats där man kan hitta svar på frågor om arbetslivet. Användaren får vägledning i att skriva olika dokument; CV, ansökningsbrev och intresseanmälan. Kan användas som komplement i undervisningen.

Yrken i Sverige

<http://www.arbetsformedlingen.se/go.aspx?c=107>

Sverigesvensk webbplats med olika yrken. Genom en omfattande länksamling kan användaren systematiskt gå från ett övergripande yrkesområde till ett annat mer specifikt. Användaren kan också göra ett intressetest.

Miljö i Finland

<http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=85&lan=sv>

Finländsk webbplats om miljö. Sidan anges utifrån rekommendationer som lämplig för studier på mellannivå. Webbsidan innehåller dock en omfattande mängd fackspråkliga ord som bättre kan förstås av en mer avancerad språkbrukare. Med lärarhandledning kan sidan ingå som studiematerial även på mellannivån.

Wikipedia/Länen i Finland

http://sv.wikipedia.org/wiki/L%C3%A4n_i_Finland

Faktakunskap om länen i Finland. Webbplatsen innehåller rikligt med länkhänvisningar till ämnesrelaterade områden.

Turistattraktioner i Finland

http://www.kommunerna.net/k_perussivu.asp?path=255;264;103071;112867

Finländsk webbplats med självrättande övningsuppgifter i form av frågesport om olika turistattraktioner i kommunerna i Finland. Frågorna kräver dock god kännedom om Finland i allmänhet och dess historia i synnerhet. Webbplatsen innehåller även grundläggande information om kommunerna och deras verksamhet.

Frågesport – KommunNöten

http://www.kommunerna.net/k_perussivu.asp?path=255;264;103071;86416

Finländsk webbplats med självrättande övningsuppgifter i form av frågesport som kräver goda språkkunskaper och bra allmänbildning.

Yrkesvalsprogram/"Avo"

<http://www.mol.fi/avo/svenska/>

Finländsk webbsida med ett yrkesvalsprogram med vars hjälp användaren kan testa sina färdigheter inom olika yrkesområden och för olika yrken. Programmet hjälper användaren att kartlägga sina intressen och egenskaper samt välja ett eventuellt framtida yrke. Mycket klart och entydigt upplägg. Programmet kan användas som komplement i undervisningen.

Sverige/historia

<http://www.historiska.se/misc/gemensam/malgrupper/larare/lararhandledning/sfi>

Sverigesvensk webbplats med omfattande studiematerial inom ämnet historia. Portalen inkluderar även material för läraren. Programmet består av fyra moduler; text, uppgift, ordlista och film med fjorton olika audiovisuella inspelningar i anknytning till historia.

Noveller

<http://www.novell.nu>

Sverigesvensk webbplats med dikter och noveller. Med hjälp av sökord, författare och typ av text kan användaren hitta dikter och noveller skrivna av helt vanliga människor. Användaren kan också själv lägga in texter.

Folksagor

<http://www.europeoftales.net/site/swe/index.html>

Webbplats med folksagor från ett urval länder. Materialet är främst avsett för att väcka intresse och öka förståelsen för traditionell berättarkonst. Uppgiftsbaserat material kan utarbetas utifrån de audiovisuella berättelserna. Sidan saknar grammatikuppgifter men berättelserna är delvis försedda med etymologiska hänvisningar. Textinnehållet är abstrakt och i viss mån svårförståeligt men med lärarhandledning kan sagorna anpassas till målgruppen.

3.4.3 Ordböcker, ordlistor och lexikon

Under denna kategori presenteras ett urval adresser till webbplatser där användaren kan söka svar eller utvidga sin ordkunskap.

Synonymer

<http://www.synonymer.se/>

Sverigesvensk webbplats med synonymordbok. Sidan innehåller inga övningsuppgifter men kan gott fungera som stödmaterial för självständigt arbete alternativt ingå som tilläggsmaterial i undervisningen.

Mångspråkig ordbok

<http://langtolang.com/?selectFrom=swedish&selectTo=>

Webblexikon i vilket man kan välja mellan många olika språkkombinationer.

Mångspråkig ordlista över födoämnen

http://www.ecc-kiel.de/EVZkiel/food-infos/allergies/allergies-pdf/allergy_S-RO.pdf

Webbplats med en mångspråkig ordlista över ett urval födoämnen. Sidan är katalogiserad och utformningen är i någon mån ostrukturerad vilket försvårar överskådligheten.

Språkrådet/svenskt-finskt lexikon

<http://lexin.nada.kth.se/sve-fin.html>

Sverigesvensk webbplats med Språkrådets lexikon för invandrarundervisning. Anvisningarna ges på svenska. Källspråket är svenska och man kan välja bland ett stort antal målspråk. Lexin har ett relativt begränsat ordval men länkar till mer avancerade lexikon. Förutom ordbok ingår även hjälp för rättstavning och länkar till sidor med anknytning till samhälle, ordböcker och lexikon.

Gratis Ordbok

<http://www.gratisordbok.se/>

Sverigesvensk avgiftsfri webbplats med ordbok. Flera olika språkkombinationer.

3.4.4 Tidningar och media

Onlinenewspapers

<http://www.onlinenewspapers.com/sweden.htm>

Webbportal med länkar till sverigesvenska media.

Hurrarnet

<http://www.kaapeli.fi/~hurrarna/medi.html>

Finlandssvensk portal med länkar till inhemska media. Webbportalen länkar även till t.ex. städer, kommuner, utbildning, kultur och sport

4. STÖDMATERIAL FÖR LÄRAREN

Att undervisa i svenska för invandrare kräver kreativitet, tålamod och engagemang av utbildningsanordnaren. Som pedagog bör man sträva efter att göra de studerande medvetna om den egna språkinläringen och därigenom underlätta undervisningen och snabba på inlärningsprocessen för att ge de verktyg som personer med invandrabakgrund behöver för att snabbt ta sig ut på arbetsmarknaden.

Invandringen till Finland är ett relativt nytt fenomen och Finland saknar därmed också ett nationellt nätverk för pedagoger där man kan samla och byta erfarenheter specifikt inom området svenska för vuxna med invandrabakgrund i Finland. Nedan följer ett urval webbsidor där man kan hämta information med anknytning till sfi.

Avhandlingar

http://www.mah.se/upload/LUT/Enheter/KSM/Bulletinen/bibliografi_hela.pdf

Sverigesvensk webbplats med en förteckning över vetenskapliga avhandlingar, artiklar och litteratur inom området svenska för invandrare.

Blandat/Pedagogik/Språk

<http://www.burkar.nu/vuxlankar/vux-lank.html#2>

Sverigesvensk webbplats med omfattande länksamling till olika ämneskategorier som t.ex. pedagogik och språk.

Yleisradio/vetamix/video-ljud-bilder-text

<http://vetamix.yle.fi/>

Finlandssvensk webbplats med material för undervisning inom olika ämnen. Genom länkar kan användaren navigera fram till ämnet svenska. Inkluderar ett urval audiovisuellt material samt texter. Materialet är inte specifikt anpassat för sfi men kan till stora delar användas även för undervisning i svenska för vuxna med invandrabakgrund.

Läraryrker/idébank

<http://swe.teachers.thelanguagemenu.com>

Webbplatsen inkluderar ett omfattande material som kan laddas ner och har en mycket bra och fungerande samling av länkhänvisningar såväl för den studerande som för läraren. Sidan innehåller en omfattande idébank och verktyg för att själv skapa material.

Mötesplats för lärare

<http://www.lektion.se/>

Sverigesvensk webbplats i form av mötesplats för lärare. Det finns idéer och tips för undervisningen.

Forskningscentralen för de inhemska språken

<http://www.kotus.fi/svenska/reuter/>

Finlandssvensk webbplats för språkvårdsfrågor; forskningscentralen för de inhemska språken. Genom sökordsregister kan användaren lätt hitta frågor och svar rörande ord och uttryck. Inkluderar även etymologiskt relaterade fakta.

Mediespråk

<http://www.mediesprak.fi/index.php?site=1&page=1>

Finlandssvensk webbplats där användaren får rekommendationer för det svenska språkbruket. Rekommendationerna utarbetas i ett samarbete med de finlandssvenska tidningshusen, Finska Notisbyrån och Rundradion.

ResursCentrum/förslag till undervisning

<http://resurscentrum.nu/members/svenska/exercises/activities/principles.asp>

Sverigesvensk webbplats vars syfte är att handleda pedagogen i arbetet med text och bild. Innehåller även en del övningar.

Folkbildningsnätet

<http://www.resurs.folkbildning.net/keyword/840/sfi.htm>

Sverigesvensk webbplats med länkhänvisningar till pedagogiska resurser.

Matte

<http://www.webbmatte.se/>

Sverigesvensk webbplats med stödmaterial för inläring av matematik. Man kan välja mellan olika språkkombinationer med svenska som källspråk. Programmen inkluderar kategorierna taluppfattning, mätning, rum och geometri, mönster och samband, statistik och sannolikhet.

Utbildningsstyrelsens webbtjänst Svenska som andraspråk - materialnav

<http://www.edu.fi/svenska>

Från tjänsten kan man navigera vidare till andra webbplatser med läromedel och skoldatanät, bland annat i svenska som andraspråk

<http://www.edu.fi/svenska/page.asp?path=499,547,83234>.

Kreativ pedagogik/länknäv

<http://www.kreativpedagogik.se/>

Sverigesvensk webbplats med omfattande länksamling inom området svenska för invandrare. Sidorna innehåller såväl skriven text som visuella och auditiva inslag. Material finns för samtliga språknivåer och användaren kan arbeta med uppgifterna självständigt eller under lärarledning. Kategorierna består av nyheter och media, gratis lexikon och ordböcker, svenska språket, samhällsinformation, Stockholm.

Bok och webb

<http://www.laromedelswebbar.se/category/elaromedel/sfi/>

Gleerups sverigesvenska portal för läromedel. Kräver registrering.

Skolverket/IT för pedagoger

<http://itforpedagoger.skolverket.se>

Sverigesvensk webbplats för pedagoger. Sidor med IT-resurser för undervisning.

5. MATERIALANVÄNDNING OCH ÖNSKEMÅL OM UTVECKLING UTIFRÅN ENKÄTSVAR

Utifrån enkätsvaren med sammanlagt 26 respondenter från 19 utbildningsanordnare i svenska som andraspråk kan man fastställa vilket digitalt, skriftligt och audiovisuellt undervisningsmaterial som används för närvarande, för vilka områden av

språkfärdigheten det vore viktigast att snabbt få nytt digitalt undervisningsmaterial samt för vilka nivåer i språkfärdigheten det skulle vara viktigast att snabbt få nytt digitalt undervisningsmaterial.

Tabellernas totala andel anger frekvens eftersom respondenterna kan svara på flera olika alternativ.

5.1 Digitalt undervisningsmaterial

Hurdant digitalt undervisningsmaterial använder du i din undervisning eller som stödmaterial?	Totalt 40	%
Ingenting	8	20
Offentliga webbläromedel för undervisning	8	20
Webbmaterial som bara den egna läroanstalten använder	2	5
På Internet hittat material som producerats för annat ändamål	12	30
Undervisningsprogram på CD-rom eller dvd	6	15
Annat	4	10

I frågan om hur digitalt undervisningsmaterial respondenterna använder i sin undervisning eller som stödmaterial anges följande: Hemmagjorda övningar på PowerPoint, egna HotPot-övningar sökmotorer, ordlistor, webbövningar för Nya Målserien, dagstidningar på nätet, safir , Youtube, Yle Arena, Lexin, Edu, Skolverket, Bokochwebb.

I enkätsvaren nämndes även företaget Promentors undervisningsprogram som ett mycket bra verktyg. Detta heltäckande program tar sin utgångspunkt i finländska förhållanden och kan användas även på egen hand eftersom samtliga övningsuppgifter kontrolleras av en så kallad "virtuell lärare" som visualiseras i form av uttryckssymboler, smileys. Programmet är dock avgiftsbelagt och kan beställas som CD-ROM och som nätbaserad version.

Flertalet respondenter anger också att webbaserade läromedel fungerar ypperligt som komplement men att en virtuell miljö aldrig kan ersätta den verkliga mellanmänskliga kommunikationen.

Respondenterna har bedömt det digitala materialets pedagogiska ändamålsenlighet och konstaterat att de studerande snabbt lär sig att ta ansvar för sina egna studier genom att självständigt arbeta med övningsuppgifter som finns utsatta på nätet. I synnerhet för svaga elever och elever med rättskrivningsproblem anses denna studieform vara ypperlig. Ytterligare anges att självrättande övningsuppgifter är ett mycket välkommet inslag eftersom de erbjuder möjlighet för den studerande att i egen takt arbeta med materialet samt att övningarna kan anpassas efter individens kapacitet.

Respondenterna anger också att digitalt undervisningsmaterial ofta är klart strukturerat, innehåller rikligt med övningsuppgifter och bra ordlistor. I synnerhet uppskattas de program som tar sin utgångspunkt i finlandssvenska förhållanden och inspelningar med finlandssvenskt uttal, exempelvis edu.fi samt papunet. I förfrågan framkommer att en del webbaserat material inte är komplett utan kräver bearbetning, exempelvis genom att läraren utarbetar uppgifter och ordlistor i anknytning till ett aktuellt tema.

För vilka områden av språkfärdigheten vore det viktigast att snabbt få nytt digitalt undervisningsmaterial?	Totalt 85	%
Läsförståelse	9	10,59
Att skriva	8	9,41
Hörförståelse	13	15,29
Att tala	16	18,82
Grammatik	2	2,35
Ordförråd	13	15,29
Arbetslivskunskap	11	12,94
Samhälle	12	14,12
Annat	1	1,18

Respondenterna anger att behovet för nytt digitalt undervisningsmaterial är som störst inom området tal och hörförståelse. Enligt förfrågan efterlyses i synnerhet genuint finlandssvenskt material avsett för vuxna. Överlag anger respondenterna att behovet för digitala ordlistor samt material med anknytning till arbetsliv och samhälle är stort.

För vilka nivåer i språkfärdigheten skulle det vara viktigast att snabbt få nytt digitalt undervisningsmaterial?	Totalt 60	%
Grunderna (A1)	12	20
Grundläggande språkfärdighet (A2)	14	23,33
Att klara sig i vardagen (B1)	17	28,33
Fungerande, självständig språkfärdighet (B2)	13	21,67
Avancerad språkfärdighet (C1-C2)	4	6,67

Respondenterna anger att behovet för digitalt undervisningsmaterial är stort störst på nivåerna A1-B2. Enligt förfrågan efterlyses material som ger inläraren de språkliga redskap som behövs för att klara sig i vardagsnära situationer. Man efterlyser även material som stärker och utvecklar språkbruket inom samhällets alla områden. Respondenterna anger att tillgången till digitala läromedel avsedda för avancerade språkbrukare (C1-C2) är förhållandevis god.

Vad för slags (vilken form av) digitalt undervisningsmaterial borde det produceras till stöd för undervisningen i svenska som andra språk?	Totalt 58	%
Övningsuppgifter på nätet	16	27,59
Ordlistor på nätet	13	22,41
Bredvidläsningsmaterial på nätet	10	17,24
Inläringsspel	12	20,69
Annat undervisningsmaterial på nätet	6	10,34
Annat	1	1,72

Enligt enkäten önskar respondenterna fler övningsuppgifter och områdesspecifika ordlistor. Ytterligare efterlyses fler inläringsspel anpassade för vuxna eftersom barn i huvudsak är målgrupp för digitala spel. Respondenterna efterlyser även diskussionsforum där lärare som undervisar i sfi kan utbyta erfarenheter och få ämnesspecifik information. Beträffande bredvidläsningsmaterial på nätet anges att dessa även borde fås i utskriftsversion eftersom datorn är ett främmande verktyg för en del invandrare.

Annat undervisningsmaterial på nätet kan enligt förfrågan bestå av temapaketer i form av film med tillhörande textunderlag och övningsuppgifter. Respondenterna

efterfrågar material med relevanta teman som tangerar samhället i stort, arbetsliv, vardagsteknik, olika fysiska platser och personer, natur och miljö samt hobbyer.

5.2 Integrationsutbildning

På frågan hur man nyttjat digitalt material inom integrationsutbildningen svarar respondenterna att webbaserade uppgifter används som stöd och för att få variation i undervisningen. Tillgången till digitala läromedel ger goda tips för pedagogen att utarbeta temahelheter. Respondenterna anser också att man genom webben kan förmedla en relevant bild av landets kultur. Ytterligare anges att webben är en ypperlig hjälp för att överbrygga studerandes rädsla för digitala medel.

Respondenterna påpekar även behovet av att i praktiken och i autentiska situationer kunna använda sig av svenskan. Inom tvåspråkiga områden där svenskan och finskan används parallellt torde man inom integrationsutbildningen relativt enkelt ge inläraren möjligheten att genom exempelvis arbetspraktik eller exkursioner bekanta sig med det språkbruk som används på inom respektive ort och plats.

5.3 Skriftligt undervisningsmaterial

Hurdant skriftligt material använder du i din undervisning?	Totalt 126	%
Läroböcker	25	19,84
Övningsböcker	18	14,29
Grammatikböcker	14	11,11
Ordlistor	13	10,32
Bredvidläsningsmaterial	11	8,73
Tidningar	18	14,29
Litteratur	9	7,14
Diagnostiskt material	10	7,94
Annat	8	8

Av skriftligt undervisningsmaterial uppgav respondenterna att de använder följande:

Abi svenska
 Bra början1-2
 Din tur 1-3
 Form i fokus A-C
 Första och andra övningsboken i svensk grammatik
 Goda grunder
 Hålligång 1,2
 Klara grammatiktest i svenska som främmande språk
 Kom i mål
 LL-bladet
 Lycka till!
 Mitt i mål
 Mål1
 Nya vänner
 Nya mål 1-3
 På svenska
 På tapeten

Sagor och sanningar
 Sagt och gjort
 Språkets värld
 Språkporten A, B
 Svensk ordlista
 Svenska skrivregler
 Svenska utifrån
 Testa, läs och hör
 Två flugor i en smäll
 Uttalsboken
 Vägen till Sverige A-C
 Våga tala!
 Öva viktiga ord i svenskan

Respondenterna angav att man i sin undervisning dessutom använder självproducerade övningsuppgifter, bilderböcker, nätbaserade artiklar, film, tv-program och musik, tidningsartiklar.

För vilka områden av språkkunskapen vore det viktigast att snabbt få nytt skriftligt undervisningsmaterial?	Totalt 95	%
Läsförståelse	12	12,63
Att skriva	10	10,53
Hörförståelse	11	11,58
Att tala	16	16,84
Grammatik	6	6,32
Ordförråd	13	13,68
Arbetslivskunskap	12	12,63
Samhälle	14	14,74
Annat	1	1,05

Behovet av nytt skriftligt material finns främst inom läsförståelse, talövningar och det samhällseliga området. I enkätsvaren efterfrågar respondenterna även diskussionsövningar med tillhörande ord- och temalistor.

Av tabellen nedan kan behovet av skriftligt material relateras till språknivån B1, och där är behovet av material med anknytning till vardagsnära situationer som störst.

Av annat undervisningsmaterial föreslogs teman som vardagsprat, familjens släktkalas och traditioner.

För vilka nivåer i språkfärdigheten skulle det vara viktigast att snabbt få nytt skriftligt undervisningsmaterial?	Totalt 56	%
Grunderna (A1)	11	19,64
Grundläggande färdighet (A2)	12	21,43
Att klara sig i vardagen (B1)	17	30,36
Fungerande, självständig språkfärdighet (B2)	14	25
Avancerad språkfärdighet (C1-C2)	2	3,57

Hurdant skriftligt material borde man producera till stöd för undervisningen i svenska som andraspråk?	Totalt 50	%
Uppgiftsböcker	16	32

Grammatikböcker	6	12
Ordlistor	10	20
Bredvidläsningsmaterial	15	30
Annat	3	6

Som stöd för undervisningen i svenska efterlyses

- övningar i muntlig kommunikation inom olika teman
- dialoger för nämnda situationer i vardagslivet
- övningar i ordföljd och i användningen av bestämd respektive obestämd form
- böcker som behandlar kulturella skillnader med tillhörande diskussionsunderlag
- textförståelseövningar på nybörjarnivå
- lättläst informationspaket om arbetsliv och samhälle i Finland.
- ordlistor där term och begrepp förklaras konkret och vardagsnära
- specifika områdes/yrkesrelaterade ordlistor.

5.4 Audiovisuellt undervisningsmaterial

Hurdant audiovisuellt undervisningsmaterial använder du i din undervisning eller som stödmaterial?	Totalt 34	%
Ingenting	5	14,71
Inspelningar	17	50
Videor	11	32,35
Annat	1	2,94

Flest noteringar av respondenterna fick kategorierna inspelningar på cd som följer med skriftligt kursmaterial, videopaketer och filmer producerade i undervisningssyfte samt egna inspelningar av tv-program.

Vilket slags audiovisuellt material borde det produceras till stöd för undervisningen i svenska som andraspråk	Totalt 34	%
Inspelningar	17	50
Videor	14	41,18
Annat	3	8,82

Respondenterna efterlyser inspelningar med anknytning till vardagsnära situationer och till samhället i stort. I synnerhet efterlyses finlandssvenskt autentiskt material inom alla språkområden och på alla nivåer. Även områdesspecifik fraseologi välkomnas. Övningar i vardagsjargong med humoristiska inslag och dialektala smakprov, samt böcker inlästa på finlandssvenska mål efterfrågas. I enkäten föreslås också att texterna i läromedlet Svenska i Finland borde läsas in på finlandssvenska.

5.5 De största utmaningarna gällande studierna i svenska som andraspråk

Av enkätsvaren framgår att respondenterna upplever utmaningar inom samtliga områden: det skriftliga, audiovisuella och digitala. Respondenterna upplever svårigheter med att hitta material som intresserar och motiverar de studerande, och att tillgången till autentiskt finlandssvenskt material inom alla områden och på alla nivåer är bristfälligt. Respondenterna upplever även att det material som står till buds är svåradaptat i relation till de studerandes ålder och kunskapsnivå. I synnerhet

relevant material avsett för vuxna anses bristfälligt. Man efterlyser även en heltäckande finlandssvensk grammatika och områdesspecifika ordlistor.

Tillgång till elektroniska ordböcker i elevens eget modersmål är en klar bristvara. För studerande är ordböcker av nödvändighet, dock är dessa dyra att investera i och bör av den anledningen finnas tillgängliga på nätet. Respondenterna efterlyser även mer bildmaterial för analfabeter och fler textförståelseuppgifter även på nybörjarnivå eftersom inläringstakten kan variera rätt kraftigt bland inlärare. Hos nybörjare finns studerande vars inlärningshastighet är hög, och för dessa efterlyses texter på nybörjarnivå att arbeta självständigt med. För studerande med långsammare inläringstakt efterlyses material med mycket lätta och långsamt framskridande uppgifter.

Det material som finns till buds behandlar ofta nordiska företeelser och därför efterfrågas även material som behandlar olika kulturer där invandrarna kan känna igen sig och på så sätt har lättare att relatera innehållet till något konkret. Respondenterna anger ytterligare att en heterogen klassammansättning med inlärare från olika språkliga bakgrund är bekymmersamt. I synnerhet för personer med asiatiskt ursprung vållar svenskt uttal stora problem. För dessa vore större utbud på digitalt utarbetade uttalsövningar ett välkommet inslag.

Begränsad tillgång till datasal, få arbetsstationer, tekniskt bristfälliga datorer, svårigheter med uppkoppling, inlärares rädsla för och okunskap i datoranvändning samt bristande kunskaper i språk bland invandrare anger respondenterna som överhängande problem. Språket, inlärningshastigheten och inläringstekniken varierar kraftigt. En del upplever att man i läroplanen tillsatt för få undervisningstimmar för sfi vilket resulterar bland annat i bristfälliga inlärningsresultat.

6. SAMMANFATTNING

De flesta invandrare har stort behov av social integration och att lära sig landets språk och seder. Därför har vuxenutbildningen en nyckelroll när det gäller att motverka analfabetism och socialt utanförskap. Se Europeiska Gemenskapernas Kommissions meddelande gällande vuxenutbildning:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0614:FIN:SV:HTML>

Samhället är stätt i ständig förändring vilket givetvis påverkar även det sociala umgänget människor emellan. Framväxten av nya digitala medier har medfört nya kommunikationsmöjligheter bland annat genom bloggar, chattar, wikier och diskussionsforum. Självfallet har en digitalisering också gett upphov till nya pedagogiska nydaningar och medfört att man i allt högre grad intresserat sig för en modern undervisning med möjligheter till såväl en individbaserad som ett mer samarbetsriktat sätt att undervisa.

En virtuell inlärningsmiljö kan dock aldrig ersätta den mellanmänniska kommunikationen men utgör ett utomordentligt bra hjälpmedel såväl för pedagogen

som för inläraren. Dessutom underlättar webbaserad undervisning även lärarvikariers arbetsinsats genom att snabbt och smidigt erbjuda verktyg för att skapa innehållsmässigt goda lektioner.

Enligt kartläggningen finns det för närvarande en uppsjö av olika digitala webbsidor för studier i svenska. En del av det undersökta materialet uppfyller kriterierna för den pedagogiska ändamålsenligheten medan en del av materialet är mer fragmentariskt ur sitt sammanhang lösryckta övningar. Att ansvaret för en del webbsidor upphört och med det även uppdateringen, är ett ofrånkomligt problem.

Respondenterna efterlyser således ett heltäckande länknäv ur vilket såväl pedagogen som inläraren snabbt och smidigt får en överblick över fungerande, välutarbetade, dagsaktuella och relevanta arbetsmaterial och lärmiljöer. Undervisningsmaterialet bör givetvis uppfylla kriterierna för god kvalitet såväl innehållsligt som ljud- och bildmässigt. Dessutom borde tillgången till webbaserat material göras enklare eftersom det redan nu finns en uppsjö av digitalt material med olika webbadresser som kräver licens, användaridentifikationer, lösenord och användargränssnitt.

Enligt enkätsvaren välkomnas i synnerhet material som återspeglar det genuint finlandssvenska. Undersökningen visar att man snabbt bör producera finlandssvenskt studiematerial lämpat för vuxna inlärare på alla språkliga nivåer. Materialet bör produceras i såväl skriftlig, audiovisuell som digital form, och ta sin utgångspunkt i vardagsnära situationer som återspeglar den verklighet som möter invandraren.

Väsentligt är att det material som produceras är riktat till alla typer av inlärningsstilar, t.ex. visuella, auditiva och kinestetiska. Man bör även beakta målgruppen, det vill säga producera material som lämpar sig för kortkurser respektive kurser som sträcker sig över en längre tid, exempelvis under ett helt läsår. Vid utarbetande av nytt material bör man ta i beaktande om studierna syftar till en examen eller utförs inom folkbildning. Kurser som leder till en examen kräver en annan uppläggning jämfört med kortare kurser som ofta läses in under fritiden.

Kartläggningen visar på ett stort utbud webbaserat material som genom modifikation och utveckling har potential att uppfylla kriterierna för en god plattform för studier. Vidareutveckling av redan befintligt material och produktion av nytt material kan exempelvis göras i form av mp3 ljudfiler eller som video. De facto har man redan i projektform inlett digitaliseringsarbete i form av mp3-filer baserat på läromedlet Svenska i Finland av Margite Lindén.

Kartläggningen pekar på att det för tillfället existerar en uppsjö av olika webbsidor för lärande av vilka en del kräver användaridentifikationer. Det vore väsentligt att utarbeta ett heltäckande nationellt nätverk för pedagogiska resurser, ett så kallat folkbildningsnätverk där alla aktörer på ett enkelt sätt kunde få tillgång till diskussionsforum, länknäv och uppdaterat material. Efterfrågan på genuint finlandssvenskt heltäckande undervisningsmaterial för alla språkliga nivåer är stort. Med tanke på växande arbetskraftsinvandring vore det nödvändigt att omgående inleda arbetet med material med Svenskfinland som utgångspunkt.

Utifrån kartläggningen inom området uppfyller följande portaler kriterierna för en ändamålsenlig plattform för lärandet, och kan ses som exempel för vidare utveckling.

Digitala spåret

<http://www.digitalasparet.se/index.htm>

Digitala spåret för sfi har skapats av CFL, Centrum för flexibelt lärande, Botkyrka. Programmet är uppbyggt enligt stigande svårighetsgrad och inkluderar såväl auditiva som visuella inslag. Programmet innehåller lagom med material och länkhänvisningar, vilket bidrar till att användaren besparas en hel del irrelevant information i samband med inläringen.

Nybörjarsvenska 1

<http://www.germanic.uiuc.edu/scan/SCAN101/index.htm#toppen>

Scan 101 är ett projekt med engelskan som referensspråk och gagnar därmed nya inlärare utan förkunskaper i svenska, och som kan ta stöd av engelskan. Programmet är klart och tydligt konstruerat med visuella och auditiva inslag. Instruktionerna är lätta att förstå och inslagen är koncisa. Informationsflödet i programmet kan anses moderat, vilket i sin tur kan spara användarens krafter och därmed underlätta inläringen.

Kartläggningen visar att webbtjänster för vuxna med invandrabakgrund producerade av andra invandrare saknas. En finländsk portal kunde innehålla information om företeelser som personer med invandrabakgrund uppfattar som relevant. Projektet skulle således involvera infödda finländare och utlandsfödda personer som redan integrerats i det finländska samhället samt nya invandrare.

6.1 Utbildningsanordnare

Beträffande kartläggningen av utbildningsanordnare visar studien på en stor spridning inom Svenskfinland. Kurser i svenska för vuxna med invandrabakgrund erbjuds från norr till söder. För närvarande anordnas undervisning i sfi till övervägande del på folkhögskolor samt medborgar- och arbetarinstituten medan yrkesläroanstalter på basis av enkätsvaren påvisar ett mindre utbud av undervisning i sfi.

På basis av enkätsvaren ges undervisning i svenska som andraspråk respektive främmande språk vid följande institutioner:

Axxell, Ekenäs Raseborgsvägen 5 10600 Ekenäs 0290 017420

www.axxell.fi/enheter/ekenaes

Borgå handelsläroverk/Företagsservice Mannerheimgatan 7 II 06100 P 019 5299200

www.pkol.net/index.php?id=387,362,0,0,1,0

Evangeliska folkhögskolan i Österbotten Strandgatan 21-22 65100 Vasa 06 3174913

www.efo.fi

Grankulla medborgarinstitut Norra Mossavägen 5 A 02700 Grankulla

09 5056 274 www.kauniainen.fi/kansalaisopisto

Helsingfors arbis Dagmarsgatan 3 00100 Helsingfors 09 31049494 www.hel.fi/arbis

Helsingfors sommaruniversitet, Elisabetsgatan 16
09 68110220 www.kesayliopistohki.fi/sivut/svenska

Jakobstad Arbis Skolgatan 20, 68600 Jakobstad
06 7851393 www.jakobstad.fi/arbis

Kristliga Folkhögskolan i Nykarleby Seminariegatan 19 66900 Nykarleby
06 7889400 www.krfolk.nu

Kronoby Folkhögskola Torgarevägen 4 68500 Kronoby
06 8231500 www.kfhs.fi

Lärkkulla-stiftelsens folkakademi Lärkkullavägen 22 10300 Karis
019 2757200 www.larkkulla.fi

Malax-Korsnäs medborgarinstitut Mamrevägen 13 66240 Petalax
06 3470371 www.malax.fi/sv/medborgarinstitutet

Medborgarinstitutet i Mariehamn Styrmansgatan 1 22100 Mariehamn
018 531620 www.mariehamn.aland.fi/medis

Norrvala folkhögskola, Vöråvägen 307, 666 00 Vörå
06 3831 081 www.norrvala-folkhalsan.fi

Närpes medborgarinstitut Kyrkvägen 2 64200 Närpes
06 2249111 www.narpes.fi/mi

Pedersöre MI Skrufvilagatan 2 68910 Bennäs
06 7850275
www.pedersore.fi/index.php3?use=publisher&id=1051&lang=1&sektion=3

Vasa arbis Kyrkoesplanaden 15 65100 Vasa 06 325 3506 www.vaasa.fi/arbis

Ålands hotell- och restaurangskola PB 54 22101 Mariehamn
018 26044 www.ahrs.ax

Källor

Integrationsutbildningen för vuxna invandrare

http://www.oph.fi/julkaisut/2008/Integrationsutbildningen_for_vuxna_invandrare.pdf

Utbildningsstyrelsen

<http://www.oph.fi/txtpage.asp?path=1,443,87351,87352>

Norrby, Catrin. 2007. Språkinläring och språkanvändning. Svenska som andraspråk i och utanför Sverige.

